

1910

Register

Gravfältet

Julen, seker och bråk

N. Rönkä, 9k.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1910

1. /

Uppst. 1928.

Gravallas.

Da man hade koka
potatis och skulle hälla ut det varman
vattenet fick man inte någon vitsen
hälla ut det utan man skulle alltid
fäst säga: "Skål er, gravallas; alla
bränner ja' ja'."

Skåne
Frota
N. Rönne
1928

1910

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1910. alt. Nilsson 2 1/2
var. av Cecilia Bergqvist
N. Rönne

Julen.

Julen.

Stårens pyndande:

Här hemma var det vanligt,
att man om jula Egn i hagen på golvet
för det var lättare så varmt och dunt så.
Så stötte man ut kalmen och på natten
satt man i kalmen alla krets medlemmar
tillsammans. Man var talade om, att man
också kallade gita så på Rönnes
kungärd, när han tjänade det.

Enne i Ståren hade man
en enebark, som kallades "den binnande

1910

bushen". Man satte en väskan en an
satte i tagan. Sedan pygde man den
med varje lunda saker (Berättelsen
minde inte riktigt vad) och man satte lys
i den. Denna buske tänks varje
högtidskväll, då hantens folk höll till
i julehalmen.

De gamla dagarna, där träet
var burt och mycket, pygdes på
mångahanda sätt. Man bandade till
vitt papper, stäm som ett dabbelverk
eller något stäm och i dessa klippor
man ut alla möjliga figurer - månar,
stjärnor och blommor -, och dessa papper
fästes sedan upp på väggarna. Den
mörka väggen lyfte då igenom och alla
figurerna bedde sig som silkesaktigt på
vitt. Dessa papper, som kallades "julebrev",

3. 3
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4. 11. 3.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

ono mycket vanliga och mycket smyckade.

Tunnan jul gick man ofta långt väg
till bekanta i andra socknar, för att låna
nya och teoliga smycken till julborden.

7 staktes brukade man hänga opps långa
sakar för att dölja det mörka träet.

På julbordet brunnso ljusen, alltid
ett parstus husmoderss julstols och ett parstus
husfaderns. Mångas nogga att på ljusen,
hur de brunnso. De skulle inte spraka eller
krackla, ty det betydde olycka. Om ett
ljus sprakade så det brann, sade man
rekse att de inte varit trykta, som
stipat det.

Över borden hängde Talsfågeln
(Vad man på dialekten kallade Talsfågeln
kunde meddelanden inte minnas, men så
under Talsfågeln nämde "jula Jörg", svarade han

1910

att det var något dött.) En ganska
egendomlig takfågel antalar
meddelanden. Men tog ett ägg och
blåst ut det. och sedan fäst man på
dette stjärt och vingarna och hängde
av pappan eller något annat i granna
färgen. Fågeln hängdes sedan upp
i taket och fick hänga över bordet;
ett "korsbår" (hästbår) Särskilt
barnen var det förbjudet att gå
dessa takfågeln och det tycks, som om
sedan att hänga upp takfågel först
gås över till barnens hets och jults
på lek innan sedan helt församlat
i vägen dagar.

Julkorna är helst beaktade
men också ha hängande över bordet,
men detta bruk tycks ha varit senare

Takfågel

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Julkorna

an takfigeln. Julhans hängde och
i en hä och fick i vanliga fall
hänga över om.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
Maten

Maten från julasten skulle
stå på bords unda till ännan dagen.

En janten egen drömt
bruk hade man med juladriktat,
som då på bords julnatten juldagen
och natten till ännan dagen. Men slag
ut drichtat men inte utanför hand,
utan man bar det ut på ägarna och
dog det där, ty då skulle inte socken
"hjälta opp" på den janten under nästa
år, sade man.

Juladriktat

Om maten vid julen
hade man en räs som lydde som
följer:

"Julatten ä julada"

1910

Jä vi sä mid sul oi vell ha
Men armenda' jöl
Dä tas mn ud sitt sul."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7. 7

Ordringen vid bordet var ordning vid
alltid sidan, ut hasjls och hasmor
sullo på den korta fäste bänken,
Karlerna på den långa viggfäste
bänken och Krimorna på den låga
lång bänken.

Juladagsmorgon fick man äpple
inte äta äpple, men det bröde man
däremot gna annandag jöl på
fastande mage, så skulle man inte
jä ut i Tänderna det året.

Meddelarbladen talade om, att
de, som gingo omkring annandag
jöl, på så "Måga ad" till folk:
smugg också bakade ge kreaturen salt

"Måga ad."

Vanligt var, att man sprang
med julklapparna en annan dag. Men
hörde in det man ville ge, sedan
man drovt till hem det var ännu, i
halm eller annat. Och sen gällde det
att passa på då det blev lugn på
gården, där man tänkte avlämna det.

Man ägnade tiden på glädje och
smet sen lathuset inåt gatorna och
sedan måste man springa allt vad
man kunde, så att man inte blev fast,
ty detta ansågs vara en stor skam och
alla gjorde vad de kunde för att få
fäst julklappens kastare. Blev han fast
challt han förs tillbaka till stegen
och traktas med beänvinn och annat.

Man brukade även chjula
vid gårdarna om jul, och även då

81
Julklapparna #

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skjutning

1910

gillde det att komma under så fort
som möjligt för att inte bli sedd eller
fasttagen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

99.

Annandagen när man
omkring och sjöng Staffen (Medd.
har för oss att ryttarna var ovanligt
klädda, men kan inte minnas hur)
Till varje gård man kom skulle man
ha brännvin och kungäbb. En oia
sjöng man också, med medd. kunde
inte minnas den.

Ride Staffen